

GOSPODARSTVO

- ZDRUŽENE JADRANSKE LADJEDELNICE V NEVARNOSTI
- ZNAČILNOSTI ČESKOSLOVŠKE ZUNANJE TRGOVINE
- NOVA PROGA SV. LUCIJA—ŠKOFJA LOKA
- TRŽNI PREGLED

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO, OBRT IN FINANCE

Leto I št. 7

Trst 30. novembra 1947

Cena litr 15

Trst in Jugoslovansko-italijanska trgovinska pogodba

Trst in jugoslovansko-italijanska trgovinska pogodba. Italijanski zunanji minister Carlo Sforza je napovedal skorajšnji podpis trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. Dodal je, da gre za izmenjavo blaga v ogromni vrednosti 32 milijard lir in 300 milijonov dolarjev.

Ponavljamo staro ugotovitev, da sta Jugoslavija in Italija o svoji gospodarski strukturi izrecno med seboj dopolnjujoči se (komplementarni) državi: Jugoslavija, bogata s surovinami in agrarno država (sicer v brzem razvoju k industriji), a Italija uboga s surovinami, toda v severnih predelih že močno industrializirana in bogata z delovnimi silami, tudi strokovnimi. To je uvidel celo Musso'ini in je kljub vsem svojim nardalnim načrtom v drugi fazi svoje zunanje politike (po letu 1937) pospeševal izmenjavo blaga med obema državama pač ne iz nekih sentimentalnih razlogov.

Po drugi izjavi ministra Sforze sodimo, da se je italijanska veleindustrija upirala tistim dočbam trgovinske pogodbe, ki predvidevali dobavo opreme, potrebne za industrializacijo Jugoslavije v smislu petletnega načrta. Boječ se, da bo industrializirana Jugoslavija pričela konkurirati italijanski industriji. Sforza v tej izjavi («Reuterju») sam pravi, da bi upoštevanje takšnih pomislekov prineslo samo škodo italijanskemu gospodarstvu, ker bi Jugoslavija v primeru, da ne bi mogla nabaviti potrebnih strojev Italiji, to z lahkoto storila drugje, kakor na primer v Angliji, Čkoslovaški in Belgiji.

V tržaških gospodarskih krogih se gotovo veselijo uspešnega zaključka trgovinskih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo, obetajoč si tudi lastne koristi; saj bo Trst v svoji posredovalni vlogi vendar nekaj zaslužil, čeprav se v sodobnih gospodarskih stikih čedalje bolj utrjuje težnja k zmanjšanju, ako ne izločitvi posredniške vloge.

Kljub temu pametneša Tržačana, ko čita poročila o vzpostavitvi tesnih gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Italijo, zajame nekakšno polovna zavist. Mar ne bi mogoč Trst s pametno politiko doseči nekaj podobnega? Mar Trst ne bi mogel dobavljati Jugoslaviji strojev in drugih industrijskih izdelkov ter ladij, ki so potrebni Jugoslaviji za industrializacijo in dopolnitev trgovinske mornarice v zameno za surovine, predvsem za rudo (baker, svinec, cink, železo, mangan in živa) in živino, perutnino, jajca in prašiče. Prav takšno izmenjavo blaga predvideva jugoslovansko-italijanska trgovinska pogodba (Sforza je v omenjeni izjavi še dodal, da bo Jugoslavija dobavljala Italiji tudi premog iz raškega rudnika).

Predstavniki Jugoslavije so že nešteto krat poudarili, da je Jugoslavija pripravljena skleniti podoben dogovor s STO-tem, vendar se to vračanje na veliko škodo tržaške industrije, njenih delavcev in nameščencev ter potrošnikov ne gane z mrt-

ve točke. Po čigavi krivdi? Odlašanje z imenovanjem tržaškega guvernerja pomeni odlašanje rešitve mnogih vprav življenjskih vprašanj, ki bi jih bilo treba nujno rešiti, da bi se zavarovala korist tržaškega gospodarstva in vsega prebivalstva.

Za čas, dokler se vprašanje guvernerja ne reši in STO ne dobi vsaj začasnega vladnega sveta, je treba vsekar vključiti v upravo nove gonilne sile, ki bi zanesle tudi v gospodarstvo več iniciativnosti.

Vprašanje preusmeritve tržaške industrije

Kako bi se dalo odpraviti mrtvilo v tržaških ladjedelnicah? Najpreprostejša in gotovo tudi najbolj ekonomična rešitev bi bila: preskribeti nova naročila iz inozemstva. Za to pa je potrebna živa gospodarsko-diplomatska aktivnost, kakršne začasne vojaške uprave ne zmorejo. Konkurenca tujih ladjedelnic, bodisi italijanskih, angleških ali ameriških. Za temi ladjedelnicami deluje močna globalna sila gospodarske diplomacije teh držav in samega kapitala, ki teži k ekspanziji. Angleške ladjedelnice so na prvem mestu glede zaposlitve in proizvodnje.

Po poročilih iz angleških virov je od 100.000 tonske zmogljivosti ladjedelnic «Ansaldo» izkoriščenih trenutno samo 47.000 ton; v gradnji je 6 ladij, medtem ko «Ansaldo» lahko v istem času gradi 18 ladij.

Ce ni naročil za naše ladjedelnice, je treba misliti na vsaj delno preusmeritev sedanjih obratov. Popolna preusmeritev tržaških ladjedelnic, ki jo je izvedel po prvi svetovni vojni strokovnjak poljskega pokolenja, naj bi bila za zgled tudi našim strokovnjakom in upraviteljem tržaških ladjedelnic. V Tršču so tedaj poleg ladjedelniških nastali oddelki za gradnjo železniških vozil in elektromehaničnih naprav in celo letal.

Majhen korak je bil že napravljen pred vojno tudi v tržaških ladjedelnicah, ko so bili nekateri oddelki preustrojeni za druge namene, kakor na primer za gradnjo mostovnih konstrukcij. Danes je treba iskati rešitev v prilagoditvi današnjim potrebam tržaškega zalozja. Jugoslavija se za primer gospodarske presnavlja pod gloslo: mehanizacija tudi kmetijstva.

Na «Tržaški razstavi» smo že videli nekaj kmetijskih strojev,

Avstrijska trgovina čez Trst

V ponedeljek je zapustil Trst grof Patsche, predsednik avstrijske trgovinske zbornice, ki je te dni imel razgovore s tržaškimi trgovskimi krogi o možnosti okrepitev avstrijske trgovine skozi Trst. Z istim vlakom je odpotoval tudi baron Reininghaus ml. sin znanega gospodarstvenika in funkcionar avstrijske trgovinske zbornice, ki ima namen kmalu odpreti svoj sedež v Trstu. Merodajni krogi javljajo, da so na Dunaju v teku razgovori med predstavniki avstrijske zunanje trgovine in ameriško zasedbeno oblastjo glede prevoza 1000 vagonov blaga po Južni železnici Avstrija-Trst. Kakor je znano, preživlja Avstrija krizo v železniškem prevozu zaradi pomanjkanja vagonov. Ze nekaj časa leži v tržaškem pristanišču okrog 8.000 ton blaga zaradi nezadostnih prevoznih sredstev.

ki so jih izdelali v delavnicah Združenih Jadranskih ladjedelnic v Tršču. Mar bi ne kazalo preustroiti v tej smeri tudi nekatere oddelke tržaških ladjedelnic?

Poročila o izvajanju gospodarskih načrtov v državah z načrtnim, oziroma socialističnim gospodarstvom dovolj jasno govore o naporih njihove industrije, da s čim večjo proizvodnjo kmetijskih strojev omogočijo mehanizacijo kmetijstva. Toda tudi industrija v zapadnih državah noče zamuditi lepe prilike, ki ji jo nudi težnja k mehanizaciji kmetijstva. Tako je angleška družba «Standard Motor Company» v dveh povojnih poslovnih letih vložila tri milijone funtov (6 milijard lir) za preustroitev svojih delavnic, da bi lahko izdelovale enotne tipe avtomobilov «Vanguard» in traktorjev «Ferguson».

Preosnova industrijskih delavnic je sicer združena z investicijo velikih kapitalov in z izgubo časa, ki jo povzroča zaradi prekinitev obratovanja, toda kadar jo dejansko zahteva potrebnja v novih razmerah, jo je treba izvršiti v korist vsega gospodarstva in samih podjetij.

Italijanski državni dolg narašča

Italijanski državni dolg, ki je 30. junija 1939. l. znašal 178,5 milijarde, znaša danes 2.098 milijard lir. 480 milijard odpade na papirnat denar.

260 STOTOV ZLATA ZA AVSTRIJO

Med predstavniki Velike Britanije, Združenih ameriških držav, Francije in Avstrije je prišlo do sporazuma, po katerem bo Avstrija dobila 26.187 kg od z'ata, ki so ga Nemci odnesli in zavezniki zaplenili.

Promet v tržaški luki

Jugoslavija na prvem mestu v železniškem prometu

Prinašamo podatke o železniškem in pomorskem prometu v q, ki se nanašajo na blagovni promet v Trstu meseca oktobra 1947 v primeri z istim mesecem l. 1938.

	Oktobar 1947	Oktobar 1938
Uvoz		
z železnico	422.107	572.488
po morju	817.039	2.246.238
skupaj	1.239.146	2.818.726
Izvoz		
z železnico	912.986	1.219.209
po morju	379.998	658.894
skupaj	1.292.984	1.878.103
Železn. promet	1.335.093	1.791.697
Pomor. promet	1.197.037	2.905.132
Skupaj	2.532.130	4.696.829

Pri železniškem prometu sta na prvem mestu Jugoslavija (uvoz) in Avstrija (izvoz).

Pri pomorskem prometu so na prvem mestu ZDA (uvoz) in Italija (izvoz).

KOLIKO STANE IZSELEITEV IZ TALIJ

Italijansko ministrstvo za zunanje zadeve je sporazumno z ministrstvom za pomorstvo določilo naslednje cene za izseleitev: Italijanski izseleitev v Srednjo in Južno Afriko plačajo za III. razred, in sicer do La Guayra 115.000 lir, do Barranquilla in Cristobala 126.000 lir, do Salina in Buenaventure 136.000 lir, do Cal'aoa 151.000 lir in do Valpara'isa 156.000 lir. Za prenočišče v spalnica z več kakor 6 mest, je treba plačati 100.000 lir. Te cene so ve'javne za vse domače in tuje ladje, ki prevažajo italijanske izseleijence.

INFLACIJA PRETI ZAPADNIM VALUTAM

Popoln preobrat

notranje gospodarske politike ZDA

Gospodarski program, ki ga je razvil predsednik Truman v svoji spomenici, naslovljeni Kongresu pomeni popoln preobrat v dosedanjem razvoju notranje gospodarske politike ameriške vlade. Člani Kongresa, ki so bili sklicani na izredno zasedanje, so bili s sistematično časopisno kampanjo o potrebi ameriške pomoči Evropi, duševno že pripravljeni na predloge za izvedbo Marshallova plana, tako da jih ni prav nič presenetila Trumanova zahteva, da se Franciji, Italiji in Avstriji nakaže pomoč 597 milijonov dolarjev, kar naj bi zadostovalo do prihodnje pomladi. Zato pa je nje kakor tudi vso ameriško javnost presenetil Truman s svojim gospodarskim programom za pobijanje inflacije, ki se je po njegovem zatrdilu silno in vzemirljivo razpasla.

Trumanov strah pred inflacijo

Povratek k nadzorstvu cen, omejevanje kreditov in trgovine s nekaterimi vrstami blaga in celo napoved omejevanja plač in druge podobne točke, ki jih vsebuje gospodarski program, pomenijo pač javno priznanje neuspeha dosedanje gospodarske politike, ki je slonela na geslih svobodne trgovine in konkurence.

Trumanov program se sestoji iz naslednjih 10 točk:

- 1) Uvedba nadzorstva nad trgovino na kredit in omejitve bančnih kreditov inflacijske narave.
- 2) Nadzorstvo nad spekulacijskimi zaključki na borzi žita in vrednostnih papirjev.
- 3) Razširitev in poostreitev nadzorstva nad izvozom.
- 4) Razširitev pooblastila vladi, da lahko dovoli večje olajšave za prevoz blaga, namenjenega izvozu.
- 5) Vlada je pooblašena, da izda ukrepe glede nadzorstva trgovine z živino in perutnino.
- 6) Ministrstvu za kmetijstvo je dano pooblastilo, da s posebnimi ukrepi poveča proizvodnjo živil v ZDA.
- 7) Vlada zahteva pooblastilo, da lahko zgotovi pravilno razdelitev surovin, ki so potrebne industrijski proizvodnji, namenjeni kritju otrob ZDA in inozemstva.
- 8) Razširitev in poostreitev stanovanjske zaščite.
- 9) Pooblastilo vladi, da lahko vpelje racionaliranje proizvodov, ki jih ni dovolj na razpolago in katerih pomanjkanje povečuje življenjske stroške.
- 10) Ponovna vpeljava nadzorstva nad cenami proizvodov, ki jih ni dovolj na razpolago, in nad plačami.

Nevarnost pred inflacijo je po Trumanovem mnenju resna; saj bi si ZDA sploh več ne opomogle po udarcu, ki bi ga prizadela inflacija njihovemu gospodarskemu sistemu. Naraščanje cen, ki je nastopilo sredi lanskega leta, je hudo prizadelo nameščence in delavce ter male trgovce. Nadaljnje naraščanje cen bi povzročilo pravo katastrofo in uničilo zaupanje ameriškega ljudstva v ameriške ustanove, je dejal Truman. Za uvedbo nadzorstva nad cenami in racionaliranja bo potrebnovo več mesecev. Truman je še dodal, da zahteva akcija za pobijanje inflacije tudi uvedbo nadzorstva nad plačami.

Trumanova poslanica, ki predstavlja poskus povratka k vojnemu gospodarstvu in uvedbi zakonodaje OPA (nadzorstvo nad cenami), ni izzvala posebne reakcije na borzi, ker je ta mnenja, da bodo Trumanove zahteve prodrle samo v zelo omejeni obliki.

Funt pada

Ostavka angleškega finančnega ministra Daltona je zopet opozorila svet na finančno krizo, ki jo preživlja Anglija. Dalton je moral podati ostavko, ker je sodelnik »Star« po nerodnosti izdal

nekatero podrobnost iz državnega proračuna tik pred svojim ekspozicijem v parlamentu. Njegov proračun predvideva poostreitev davkov. Novi finančni minister Cripps, ki je obenem pravi gospodarski diktator današnje Anglije, prevzema nevhvalno dediščino. Gre predvsem za obrambo funta šterlinga, ki je v New Yorku na črni borzi padel na polovico svoje vrednosti. Ameriške banke so vrgle na trg velike količine funta, ker je angleško finančno ministrstvo prepovedalo uvoz funtov iz inozemstva, da bi preprečilo trgovanje z valuto. Ameriške banke so se hotele iznebiti funtov. Tako so lahko ameriški turisti, ki so bili namenjeni v Anglijo kupili funte po 2,70 dolarja, kar ustreza vrednosti 13 šilinov 6 penijev, t. j. nekaj več kakor polovici vrednosti funta 4,33 dolarja. Prav tako prodajajo v Svici funte po 10 frankov, medtem ko znaša uradni tečaj 17 frankov.

Angleško finančno ministrstvo je javno prodalo Ameriki novih 29 milijonov dolarjev v zlatu, tako da znaša vrednost zlate rezerve, ki jo je bila Anglija prisiljena odstopiti Združenim državam po 15. septembru že 220 milijonov dolarjev.

V pogledu vrednosti funta izjavlja Bank of England, da tečaj funta na črni borzi v New Yorku nima nikakršnega pomena za dejansko vrednost angleške valute, češ, da se hočejo Američani otesti funta samo zaradi tega, ker ga v Ameriki ne morejo porabiti v druge namene razen za turizem. To je pač samo razlaganje angleške državne banke.

Francoski frank v nevarnosti

Ze prvi teden novembra je neki pariški dnevnik povzročil veliko senzacijo z napovedjo razvrednotenja franka na osnovi 400 frankov za dolar. Finančno ministrstvo je vložilo tožbo proti listu, ki je trdil, da je vlada dejansko že določila ta tečaj franka. Do prišlo; toda razvoj socialne in gospodarske krize, ki ga označujejo razvrednotenja formalno sicer ni velike stavke in ostavke vlade, utegne povečati za seboj tudi francosko valuto. Trgovinska bilanca Francije se je v oktobru nekoliko zboljšala. Francija je v tem mesecu izvozila blaga za 18,3 milijarde frankov v septembru 15,4 milijarde. Uvoz se je povečal od 29,4 na 30,4 milijard, tako da znaša primanjkljaj v oktobru 12,1 na-

sproti 14 milijardam v septembru. V prvih desetih mesecih tega leta je Francija izvozila za 173 milijard in uvozila za 282 milijard. Pasivnost v teku tega časa znaša 109 milijard in je za 12 milijard manjša kakor lanskega leta.

Poveljstvo ameriških zasedbenih sil je v Frankfurtu stavilo na razpolago francoski vladi 75 ton zlata, ki predstavlja vrednost 10 milijard francoskih frankov. Zlato je nemškega izvora in je samo del količine, ki je bila odmerjena Franciji na račun vojne odškodnine. Večinoma je bilo zlato vzeto iz zakladnice nemške državne banke.

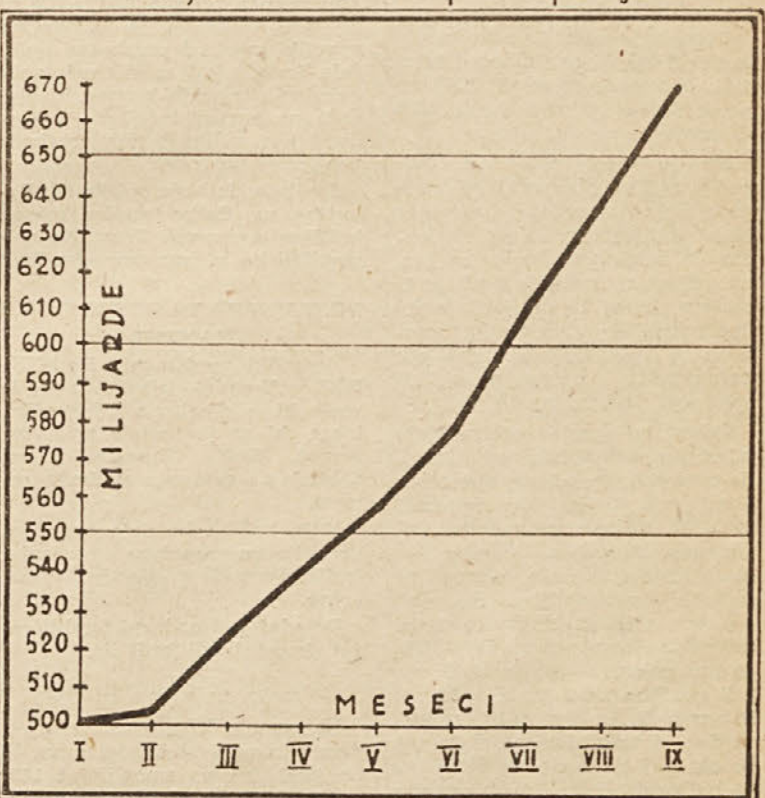
KANADSKI DOLAR OSLABLJEN

Kanadski finančni minister Abbott je sestavil poseben načrt za obrambo kanadskega dolarja. Gre predvsem za omejitve uvoza iz ZDA, kakor tudi za omejitve potovanja v Ameriko. Kanada, ki je v začetku tega leta še razpolagala z 1 milijardo 250 milijonov dolarjev v ameriških devizah, ima danes še okoli 500 milijonov dolarjev. Finančni minister hoče na vsak način ohraniti pariteto. Naglasil je, da uvoz iz ZDA še vedno narašča, čeprav se je ameriško blago v teku zadnjih 18 mesecev podražilo za 40%. Kanadska vlada se pogaja z ameriško izvozno in uvozno banko za posojilo 300 milijonov dolarjev.

Obramba švicarskega franka

Celo Svico so gospodarske razmere prisilile, da stopi v »borbo za ohranitev kupne moči franka«. Posebno cene živil so pričele skakati in kmetijske organizacije prihajajo z novimi zahtevami, ne menec se za položaj potrošnikov. Vlada je pristala na povišanje cene mleka, vendar se je uprla povišanju cene mesa. Sindikalne delavske organizacije se upirajo povišanju cen živil, ker vsako povišanje zmanjšuje kupno moč njihovih plač. Posebna gospodarska komisija, ki je bila sestavljena na pobudo gospodarske konference v Bernu, proučuje način, kako bi se izvedlo blokiranje cen in plač ter tako odstranila nevarnost inflacije. Vlada pripravlja poseben zakon, ki bi ji dal pooblastilo, da s posebnim ukrepom pospeši razvoj kmetijstva in ki sloni povsem na temeljih dirigiranega gospodarstva ter se tako odmika od načela svobodne konkurence in povsem svobodne razpolage z zasebnim imetjem.

Italija še vedno v fazi inflacije

Julija 1947 se je denarni obtok v Italiji zvišal za 34 milijard lir, avgusta za 25 in septembra za 30 (povprečno 1 milijardo lir na dan). Januarja 1947 je bilo v obtoku

496 milijard, septembra je pa dosegel 668 milijard lir. Te številke, kakor tudi analitični grafikon, javno dokazujejo, da je Italija še vedno na poti inflacije.

„FINMECCANICA“

Združene jadranske ladjedelnice v nevarnosti

V dveh člankih pod naslovom „Dediščina IRI-ja pripade Sto-ju“ smo opozorili našo javnost na vprašanje, ki je ogromne važnosti za gospodarstvo Sto-ja. Gre za to, da se določbe mirovne pogodbe, po katerih pripada državno imetje Italije na Svobodnem ozemlju državi Sto-ju, res izvedejo in da se prepreči vsak poskus izigravati jih. Med podjetja, ki so bila lastnika italijanske države na Sto-ju, sodijo vsa podjetja IRI-ja, to je Zavoda za obnovo italijanske industrije, kakor ladjedelnice, švedenjski plavži „Iltan“, Združene jadranske ladjedelnice, broderska podjetja (Tržaški Lloyd) itd.

Določbe premirja, sklenjenega med zavezniški in Italijo (8. sept. 1943) in mirovne pogodbe (10. febr. 1947) izrecno prepovedujejo vsako transakcijo, ki bi imela za posledico prenos državnega premoženja in bi se izvršila z namenom, da bi se premoženje ustanov italijanske države odtušilo njenemu zakonitemu dediču t. i. STO-ju. Takšen poskus je izvršila „Rinnam“, ki je odtelena IRI-ja, takoj po sklenitvi premirja, ko je na obnem zboru (7. okt. 1943.) sklenila izpremeniti svoj akt.

Danes smo še pred mnogo bolj konkretnim poskusom. Italijanski gospodarski dnevniki („Il Sole“ in „Il Commercio“ - 24. orel) javljajo iz Rima, da je mednarodni odbor za obnovo pri italijanski vladi sprejel predlog, da se ustanovi pod okriljem IRI-ja družba za finansiranje in koordinacijo industrije pod imenom „Finmeccanica“. Družba bo delniška in sicer z glavnico 1,5 milijona lir, ki se lahko poveča do 15 milijard lir. Delniška glavnica se bo ustvarila na ta način, da IRI odstopi po nominalni vrednosti večino svojih delnic prizadetih podjetij kakor so „Alfa Romeo“, „Ansaldo“, „Isotta Fraschini“, „Združene jadranske ladjedelnice (C.R.D.A.)“ itd.

Ze dalj časa se vodi v Italiji časopisna kampanja, da bi se družbena podjetja IRI-ja čim bolj denacionalizirala. Ustanovitev družbe „Finmeccanica“ — poleg že obstoječih družb „Finsider“ in „Finmare“ — bi se dala izkoristiti tudi za to, da delnice mehanizne industrije preidejo iz državnih rok (IRI-ja) v zasebne. Na ta način bi po ustanovitvi družbe „Finmeccanica“ z izvedbo omenjene transakcije prišlo tudi delnice Združenih jadranskih ladjedelnic (C.R.D.A.) in z njimi vsa njihova podjetja na Sto-ju v zasebne roke. Javno je, da bi izvedba te transakcije, v kolikor gre za premoženje IRI-ja (C.R.D.A. imajo v Italiji samo ladjedelnice v Trzinu, ki pripada v smislu mirovne pogodbe Sto-ju, pomenila težko kršitev mirovne pogodbe in da bi je ne mogla priznati nobena vlada Sto-ja.

Stanovanjsko vprašanje

Javnost zelo obžaluje, da ZVU ni posvetila dovolj pozornosti zgradbi novih in obnovi v vojni porušeni stanovanjskih hiš.

Dosedanji načrti novih stanovanjskih hiš, ki so jih začeli izvajati deloma že spomladi 1946, so predvidevali gradnjo okoli 1300 stanovanj.

Res je, da bi zahtevala radikalna rešitev stanovanjske krize precejšnjo investicijo, vsekakor nad 5 milijard lir. Če pa pomislimo, da celokupni stroški za javna dela v zadnjih dveh letih znašajo skoraj 15 milijard, lahko ugotovimo, da stanovanjski problem ni imel, vsaj do sedaj, odgovarjajočega mesta v okviru splošnega načrta javnih del.

Odgovorni krogi opravljajo omenjene pomanjklivosti, trče, da obstajati dve glavni oviri: pomanjkanje strokovnih delovnih moči in težkoje pri nabavi potrebnega materiala. Glede pomanjkanja stavbenih delavcev ni težkoje nepremostljiva in prav na tem sektorju bi kvalifikacija delavstva dobro uspela. Leta 1946 so pod pokroviteljstvom ZVU odprli posebno zidarsko šolo, ki pa, kakor kaže, iz neznanih vzrokov ni dala dobrih rezultatov. Ob tej priliki naj omenimo, da se je tudi na gradiliščih drugih panog ZVU posluževala importiranih delovnih moči, n. pr. minerjev pri gradnji cestnih predorov.

Glede gradbenega materiala odgovarja resnici, da se mora ta

skoraj v celoti uvažati, posebno ob sedanjem obsegu tržaškega ozemlja. Mislimo pa, da bi se z ustreznimi dogovori s sosednjimi državami dalo kriti vse potrebe Trsta na tem sektorju tudi pri povečani gradbeni delavnosti. Aktivizirali bi se poleg tega lahko številni lokalni kamnolomi kraškega kamenja in peščenca in bi se s tem zaposlilo tudi znatno število delavstva. Sploh nudi moderna tehnika nešteto pripomočkov, ki dopuščajo zelo umstveno uporabo razpoložljivega materiala.

Največje investicije je ZVU vložila v gradnjo in obnovo prometnih cestnih zvez. Pri tem se zopet ZVU opravičuje z dejstvom, da podobna dela omogočajo z enako potrošnjo sorazmerno največjo zaposlitev brezposelnega delav-

stva z istočasno najmanjšo potrošnjo gradbenega materiala. To odgovarja vsaj deloma resnici, ne smemo bi pa biti odločno pri programu javnih del glede nujnosti razporeda posameznih objektov.

S tem ni rečeno, da so dela, ki jih je ZVU podvzela na tem sektorju nepotrebna ali nekoristna, vprašanje je le, koliko lahko služijo najnujnejšim potrebam prebivalstva.

V podobnem položaju se nahajajo tudi poljedelsko-gozdna dela, ki jih je ZVU pričela izvajati že pred dvema letoma. To je primer pogozdovanja, izboljšanja kraških pašnikov in melioracija močvirnatih predelov v Miljskem zalivu. Stroški za ta melioracijska dela znašajo do sedaj že skoraj milijard lir, kar predstavlja sorazmerno z drugimi investicijami preveliko vsoto.

Ze iz teh kratkih ugotovitev, se da sklepati, da izhajajo prav za prav vse pomanjklivosti iz dejstva, da ni za izvajanje javnih del enotnega načrta, ki bi upošteval vse činitele pozitivnega in negativnega značaja.

Iz tržaške gospodarske kronike

PRED BEGOM PAROPLOVNE DRUŽBE „ISTRIA“ — TRIESTE

V zadnjem času se po Trstu širi govoric, da namerava paroplovna družba „Istria“ — Trieste opustiti svoje delovanje v Trstu. Od petih ladij, ki so zdaj last družbe, ima tri v najemu italijanske mornarice. Kakor poročajo, bo ta prevzela tudi moderno motorno ladjo „Polat“, ki je do 15. septembra vozila na progi Trst-Pulj. Ladja za obalni promet „Vetor Pisani“ pa je že del časa izven prometa v tržaškem pristanišču. Neki tržaški dnevnik poziva družbo, naj se zaveda svojih dolžnosti in svojega programa. Po mnenju tega lista bi družba morala nemudoma stopiti v stik z odgovornimi oblastmi in vzpostaviti redno zvezo med Trstom in Istro (STO) ter med Trstom in Gratežem čez Trzin. Misli bi morala tudi na obnovo prog, ki jih je pred vojno vzdrževala z dalmatinskimi otoki in Zadrom. „Napetoš“ z Jugoslavijo ne bo trajala večno, ugotavlja omenjeni list in opozarja delničarje družbe, da danes ne živimo samo od kruha, temveč tudi od idealov.

TRANZITNI PROMET

Po mrtvili, ki je nastalo v tržaškem pristanišču v zadnjih časih, sledijo tržaški gospodarstveniki z velikim zanimanjem vestem, ki prihajajo iz trgovskih krogov tržaškega zaledja.

Po še nepotrjenih vesteh so na Dunaju pogajanja glede prevoza tisoč vagonov b'aga iz Trsta v Avstrijo po južni železnici čez jugoslovansko ozemlje. Pomanjkanje železniških vagonov predstavlja glavno oviro v prometu z Avstrijo in v Tržaškem pristanišču se je nakopičilo baje 800 vagonov b'aga zaradi nezadostnih prevoznih sredstev.

Funkcionarji avstrijske trgovske zbornice, ki so se pravkar mudili v Trstu, so izjavili da ima zbornica namen ustanoviti v Trstu svojo podružnico. Sploh bi bilo zaželeno, da bi imele vse zavedne države in to čimprej v Trstu svoja gospodarska predstavništva. Če ni do tega še prišlo, je to odvisno v veliki meri od posebnega položaja Trsta, a tudi zaradi zadržanja nekaterih tržaških krogov, ki gledajo na razvoj tržaškega gospodarstva z vidika svojih posebnih političnih nazorov.

Javljajo, da bodo pošiljali iz Palestine na Češkoslovaško znatno količino pomaranč. Transitno pristanišče bo v tem primeru Trst.

POST-UNRRA ZA DOBRODELNE NAMENE

Ameriški predstavnik Post-UNRRE v Trstu je izjavil, da bo iz vsote, ki se je nabrala iz izkupička b'aga ki ga je poslala ameriška pomoč Trstu, finansiral štiri dobrodelne ustanove v Trstu samem.

V ta namen bo dala ameriška komisija na razpolago omenjenim institucijam 60 milijonov lir mesečno.

Dosedaj je tozadevni fond dosegel skoraj 2 milijardi lir.

Mlanska industrija in Trstu

Na pomolu VI gradijo velik sedemnadstropni električni mlin, ki bo imel dnevno zmogljivost 1200 q žita. Mlin bo združen po posebnem žitnem vodu z obstoječim silosom, ki zmore, kakor znano, vsakladiščen 30.000 q žita.

Poleg tega je v načrtu gradnja drugega mlina, ki bo zmogel

zmleti dnevno 800 q žitaric. Stroji tega mlina so bili odpeljani v Puljo, o čemer je že bilo govora v tržaškem časopisu.

Če so se lastniki omenjenih mlinov odločili za ustanovitev teh velikih industrijskih podjetij, ki zahtevajo brez dvoma velike finančne investicije, moramo sklepati, da so dobro proučili možnost razvoja tovrstne industrijske panoge.

Poudariti je namreč, da se v Trstu ni dosedaj ta sektor prehrambene industrije uveljavil, kar se je nasprotno zgodilo v bližnji Furlaniji.

Jasno je, da se more pri tem računati z donosom domače kmetijske proizvodnje tržaškega ozemlja, ki se sedaj poslužuje za svoje potrebe treh majhnih električnih mlinov.

Prometne zveze v tržaškem zaledju

Nova proga Sv. Lucija-Skofja Loka

Prihodnje leto bodo začeli graditi v okviru petletnega plana novo železniško progo med Sv. Lucijo in Skofjo Loko.

Zamisel za gradnjo te proge ni nova. Ko so že skoraj pred stoletjem iskali odgovarjajoč izhod iz srednjeevropske celine na Jadrano, so projektanti proučevali tudi možnost združitve Savsko dolino s Soško preko Poljan in Idrije: takrat je prodrl načrt, ki so ga tudi uresničili in po katerem je dobil ljubljanski kot zvezo z morjem preko kraške planote. (Ljubljana-Postojna-Trst) s podobnim problemom so se bavili tudi pred zgraditvijo bohinjske železnice.

Proga Sv. Lucija-Skofja Loka predstavlja samo del velike projektiarne transverzalne železnice Savinjska dolina-Domžale-Skofja Loka-Sv. Lucija.

Prvi projekt na sektorju Skofja Loka-Zirj je bil izvršen leta 1928. Ob tej priliki je bila zamisljena še proga lokalnega pomena od Skofje Loke do takratne državne meje.

Po priključitvi Slov. Primorja k Jugoslaviji je nastal nov položaj: pojavila se je takoj nujnost povezave najzapadnejšega predela države z gospodarskimi in kulturnimi središči Slovenije.

Nova prometna žila bo zgrajena na kot glavna proga prve vrste Dolžina proge od Sv. Lucije do Skofje Loke bo znašala 66 km. Razvijala se bo od Sv. Lucije najprej po dolini Idrije do Idrije. Na tem delu proge ne bo vzpon nikjer prekašal 6%. Okrog 4 km dolg predor bo omogočal prehod iz doline Idrije v dolino Poljanščice (Idrija-Zirj). Samo na tem sektorju bo imela proga v smeri Skofje Loke vzpon srednje težke gorske železnice (vzpon 18%). Od te točke nadalje bo železnica brez posebnih ovir izpeljana po dolini Poljanščice do Skofje Loke.

Med Poljansko dolino in Sv. Lucijo bi bila izvedljiva tudi druga različnica, za 9 km krajša, tako da bi bila proga izpeljana iz pravkar omenjene doline ob Kopačnici do Cerknega in od

7 krompirjev na teden

Prvič v angleški zgodovini so nedavno uvedli na Angleškem racioniranje krompirja. Na živilsko nakaznico dobi odrasel Anglež 3 funte krompirja (1,361 kg) na teden. Trgovci so ugotovili, da ustreza ta količina povprečno sedmim krompirjem letošnjega pridelka. Otroci izpod petih let dobijo polovico tega obroka.

Anglija potrebuje od konca novembra tega leta do prihodnjega poletja 5 milijonov ton krompirja, pridelala pa je samo 2,25 milijona ton. Pridetek je letos zaradi suše najbolj pičel po letu 1931. Po izjavi angleškega ministrja za prehrano nakupuje krompir za prehrano 555 trgovskih agentov pod nadzorstvom 161 kontrolorjev. Angleška država je do 31. marca tega leta plačala 18,5 milijona funtov (36 milijard lir) za doplačilo, da bi ohranila cene krompirja na nižji stopnji. Sami ameriški listi („Cincinnati Enquirer“) poročajo, da ameriška vlada daje sežigati krompir, da bi ohranila visoke cene, in nato naroča preiskave, zakaj so cene živil tako visoke.

nih mlinskih obratov in več vodnih mlinov.

Iz teh razlogov se bo morala mlinska industrija naslanjati na žitarice, ki prihajajo in odhajajo čez tržaško pristanišče.

Leta 1938 so prispele v tržaško pristanišče naslednje količine žitaric: pšenice 619.000 q (od tega 241.000 q iz zaledja); koruze 1.338.000 q, od katerih 755.000 iz Argentine in 147.000 iz Romunije. V istem letu je prispelo v Trst z železnico 429.000 q pšenice (večinoma iz Madžarske). Skupni tranzitni promet z žitaricami je znašal leta 1938. 2.386.000 q. Istočasno je promet z moko znašal 415 tisoč q.

S predpogojem, da se bo žitni promet povzpela na predvojno količino, bo morala torej nova prehrambena industrija računati vsaj s četrtino celokupne količine žitaric v tržaškem tranzitnem prometu, t. j. z nekaj več kot znašajo skupne potrebe tržaškega ozemlja.

tam ob Cerknici do Idrije, vendar je bila ta različnica iz praktičnih in gospodarskih razlogov opuščena.

Gospodarski pomen nove železnice bo zelo važen. Proga bo izpeljana po sorazmerno gostobljudenih dolinah, kamor težijo znatni viri naravnih bogastev. V Poljanski dolini so ob Idriji važna nahajališča premoga, antimonina in tudi bakra, da ne omenimo svetovno znanega rudnika žilvega srebra v Idriji. Poleg tega bodo z novo prometno pot prišlo do veljave velike lesne zaloge iz okoliških gozdov. Nova proga bo pa tudi ustvarila pogoje za razvoj turizma v tem dozdaj še malo poznanim predelu Slovenije.

Gorica se bo približala Ljubljani za 54 km v primeri z obstoječo progo preko Jesenic, za 68 km v primeri s progo čez Nabrežino-Postojno in za 58 km v primeri s progo čez Prvačino.

Ko bo nova prečna proga zgrajena v celoti, bo pomembna tudi za mednarodni promet.

Med Trstom in Celjem, ki ima preko Maribora odlično povezavo z Avstrijo in preko Fragerskega z Madžarsko, bo proga za 19 km odnočno za 53 km krajša v primeri z južno in bohinjsko železnico.

PREKOP ODRA-DONAVA

Kot poročajo iz Varšave, proučujejo poljski in češkoslovaški izvedenci načrt za gradnjo plovne prekopu Odra-Donava. Prvi načrti za ta prekop so bili napravljeni že leta 1901., delo pa se ni pričelo zaradi izbruha prve svetovne vojne. Prekop bi bil dol 263 km in bi bil dovršen v šestih letih; stroške, ki bi znašali 263 zlotov (650 milijonov dolarjev), bi krili Poljska in Češkoslovaška. Ker bi se s tem prekopom, ki bi neposredno povezovala Baltičsko s Crnim morjem, okoristile tudi Avstrija, Madžarska, Romunija, Jugoslavija in Bolgarija, bodo verjetno tudi te države prispevale za uresničenje tega velikega načrta.

Značilnost češkoslovaške zunanje trgovine

Potreba preorientacije v vzhodni smeri

Po drugi svetovni vojni je trgovinska bilanca Češkoslovaške postala pasivna; pasivnost se je zlasti poglobila z državami do arske in funtske valute. Zato je postala zunanja trgovina eden izmed najvažnejših problemov češkoslovaškega dvoletnega gospodarskega načrta. Kakor se je doslej pri pravočasni ugotovitvi dejanskega položaja načrtnemu gospodarstvu vedno posrečila rešitev takšnega problema, tako se bo brezdvomno našla rešitev tudi za zunanjo trgovino.

Leto 1947 je bilo v znamenju vidnega zboljšanja in ozdravljenja iz povojnega upadka. Pad izvoza v zadnjih desetih letih pred drugo svetovno vojno, njegovo nadaljevanje v letu 1946 in zopetno zboljšanje v letu 1947 nazorno kaže naslednja lestvica, ki podaja razmerje med izvozom in narodno proizvodnjo (v milijardah Kčs):

Leto	narodna proizvodnja	izvoz	delež v %
1929	66,1	20,5	30,0
1937	58,6	12,0	20,5
1946	155,4	14,3	9,2
1947	188,4	28,0	15,0

(Povojne cene so približno trikrat večje kot predvojne, podatki za leto 1947 so izračunani po povprečni vrednosti za 8 mesecev leta 1947.)

Podobno se je razvijal položaj Češkoslovaške v svetovni trgovini. V letu 1937 je znašal izvoz iz Češkoslovaške 16 promile svetovnega izvoza. Po vojni je spadala Češkoslovaška v vrsto večine evropskih držav, katerih delež v svetovnem izvozu je močno padel.

Delež nekaterih držav v svetovnem izvozu (promile):

Država	1937	1946
Holandija	24	9
Belgija	33	21
Francija	37	27
Poljska	9	4
Danska	13	16
Italija	21	16
Češkoslovaška	16	9

V letu 1946 je torej znašal češkoslovaški izvoz samo 9 promile svetovnega izvoza. Ob koncu poletja 1947 je znašal češkoslovaški

Leto, mesec	Slovenske države	Področje	Področje	Ostale	Skupno
1945, V—XII	—195,0	+119,4	—0,2	—200,6	—276,4
1946, I—XII	+547,8	+336,9	—354,8	+357,1	+4106,0
1947, I—VI	+444,1	—898,0	—584,0	+1194,9	+157,0
1947, VII—VIII	—481,1	—393,8	—302,8	+368,2	—816,5
Skupaj	+315,8	—835,5	—1241,8	+4938,6	+3170,1

Za vse povojno razdobje je češkoslovaška trgovinska bilanca aktivna za preko 3 milijarde Kčs, pasiva trgovske bilance z dolarjskim in funtovim področjem je prestopila dve milijardi Kčs. Ta pasivnost je bila dosedaj krita na eni strani z zelo visoko aktivno bilanco v ostalih evropskih valutah (Češkoslovaška ima aktivno trgovsko bilanco s Svico za 1,5 milijarde Kčs) in na drugi strani z drobnimi nakupnimi posojili v dolarjih in funtih.

Preorientacija k slovanskim državam

Tendenca češkoslovaške zunanje trgovine gre danes energično za tem, da za vsako ceno ustavi padec v izvozu. Ko pa bo sčasoma nastopila tudi kriza na trgu surovin, bo pa ta okoliščina zelo ugodno vplivala na češkoslovaški izvoz, kajti Češkoslovaška bo potem dobivala potrebne surovine iz inozemstva hitreje, ceneje in morada celo na kredit. Dejansko udari vsako državo gospodarska kriza najbolj pri proizvodnji investicij. Tu se je pa Češkoslovaška izredno dobro zavarovala s tem, da je podpisala z vsemi slovanskimi državami obsežne pogodbe o investicijah, ki gredo v deset milijardne zneske. Slovanske države s svojimi načrtnimi gospodarstvi zagotavljajo Češkoslovaški prodajo industrijskih izdelkov in investicij na zelo do go vrsto let in zaradi svojega nizkega industrijskega standarda predstavljajo nenasičen trg za vso češkoslovaško industrijo.

Da bi pa dobili popolno sliko češkoslovaške zunanje trgovine, moramo pogledati tudi na splošno trgovsko orientacijo češkoslovaške zunanje trgovine. V letu 1946 z uspehom začeta preorientacija češkoslovaške zunanje trgovine na slovanske države je v začetku leta 1947, zelo padla, kar je razvidno iz naslednje lestvice o deležu posameznih področij v češkoslovaški zunanji trgovini (vedno v odstotkih):

Področje	1946	1947, I—VI
Slovenske države	20	18,0
Do arsko	11	10,5
Funta šterlinga	12	6,5
Ostale drž.	57	65,0
Uvoz	10,0	9,5
Izvoz	2,5	13,0
Uvoz	12,5	14,5
Izvoz	51,0	60,0

Ta preokret češkoslovaške zunanje trgovine v korist področja do arja in funta bo pa v najbližji

delež že 15 promile svetovnega izvoza.

Za Češkoslovaško republiko kot visoko razvito industrijsko državo, ki pa nima svojih lastnih najvažnejših surovin (kovin, volne, bombaža, kože, mineralnih olj itd.) je nujno potrebno, da uvoz omenjenih važnih surovin krijejo z izvozom industrijskih izdelkov. Trgovska bilanca uvoza in izvoza industrijskih surovin in izdelkov je na splošno uravnovešena, toda podrobna razčlemba bilance po posameznih industrijskih panogah nam pokaže drugačno sliko.

Trgovska bilanca glavnih industrijskih panog za I. polletje 1947: pas. bilanca (v milijonih Kčs)

tekstil in konfekcija	2.000
tobak	1.252
kemijski izdelki	947
kože in guma	120

akt. bilanca (v milijonih Kčs)

rudniki in kovinska ind.	1.977
steklo	1.282
tovarne sladkorja	928
žage in lesna industrija	872
keramika	497
papir	425
premog, koks	345

VLOGA KOVINSKE INDUSTRIJE

Gornja lestvica odkriva nov položaj v češkoslovaški zunanji trgovini s predvojno dobo: tektna industrija ni več največja aktivna postavka in izvor bogatih valut. To pozicijo je Češkoslovaška izgubila v zadnjih predvojnih letih v dobi svetovne gospodarske krize 1929-1933. Njeno mesto je prevzela kovinska in strojna industrija, ki je istočasno tudi glavni proizvajalec investicij, zlasti za vse slovanske države.

Drugo pomembno dejstvo za povojni razvoj češkoslovaške zunanje trgovine je razvoj trgovske bilance od malenkostne pasive ob koncu I. 1945 k visoki aktivni (več kot 4 milijarde Kčs) v letu 1946 in zopet tendenca k pasivnosti v letu 1947.

Trgovska bilanca CSR za povojno razdobje (v milijonih Kčs):

Leto, mesec	Slovenske države	Področje	Področje	Ostale	Skupno
1945, V—XII	—195,0	+119,4	—0,2	—200,6	—276,4
1946, I—XII	+547,8	+336,9	—354,8	+357,1	+4106,0
1947, I—VI	+444,1	—898,0	—584,0	+1194,9	+157,0
1947, VII—VIII	—481,1	—393,8	—302,8	+368,2	—816,5
Skupaj	+315,8	—835,5	—1241,8	+4938,6	+3170,1

bodočnosti popravljen, kakor hitro bo začela praktično delovati zamenjava blaga na osnovi dolgoročnih pogodb s slovanskimi državami. Ze struktura češkoslovaške zunanje trgovine v juliju in avgustu to dejstvo potrjuje, kar je razvidno iz te-le lestvice (vedno v odstotkih):

Področje	VII—VIII 1947	Uvoz	Izvoz
Slovenske države	21,0	13,7	13,7
Dolarsko	13,5	6,8	6,8
Funta šterlinga	16,2	12,2	12,2
Ostale države	49,3	67,3	67,3

Češkoslovaški uvoz iz slovanskih držav je že dosegel povprečni odstotek v letu 1946 medtem ko se je češkoslovaški izvoz v slovanske države le malenkostno zboljšal. V mesecu juliju in avgustu je bil omejen češkoslovaški uvoz s področij do arja in funta, toda istočasno je padel tudi češkoslovaški izvoz v te države, kar je imelo za posledico, da se je češkoslovaška pasivnost z obema področjema še bolj povečala.

Trgovska bilanca s Švedsko, Svico, Belgijo in Holandijo je visoko aktivna.

V bodočnosti se Češkoslovaška zaveda, da njena zunanja trgovina ne bo tako obsežna kakor je bila pred svetovno vojno, ko je v letu 1929. izvozila 34% svoje proizvodnje. Današnjemu češkoslovaškemu gospodarstvu zadoštuje izvoz, ki se bo gibal okoli povprečne merečne vrednosti 2,5 milijard Kčs.

Glavni problem, katerega je treba v interesu uspešne izpolnitve dveletnega gospodarskega načrta rešiti, je izravnavanje izvoza s potrebnim uvozom.

Problem proizvodjalne sile nemškega naroda

Londonška konferenca štirih zunanjih ministrov naj bi odločila o usodi Nemčije, o njenih mejah in njeni notranji upravni ureditvi. Zdi se, da so si zavezniki mnogo bližje glede načina rešitve avstrijskega vprašanja, ki je tudi na dnevnem redu konference.

Gospodarski pomen obeh nemških držav, zlasti Nemčije za vse evropsko gospodarstvo je predobro znan, da bi ga bilo potrebno posebej naglašati. Gre za usodo nekakšnih 70 milijonov ljudi, katerih gospodarsko udejstvovanje

ljena na štiri pasove: sovjetskega, angleškega, ameriškega in francoskega. Za koordinacijo uprav teh štirih področij bi moral skrbeti Vrhovni kontrolni svet v Berlinu, ki ga sestavljajo predstavniki vseh štirih vojaških, v resnici pa vojaška uprava vsakega področja upravlja svoje področje po svojih lastnih vidikih; Angleži in Američani pa so iz svojih zasedbenih

industrije, ki želi rahlejšo notranjo povezavo med posameznimi nemškimi državami, da bi lažje izkoriščali bogastvo Porurja. Skupina političnih predstavnikov kulturnih delavcev in znanstvenikov v Berlinu je pod vodstvom krščanskega demokrata Ferdinanda Friedensburga izdala manifest, v katerem zahteva, da mora lon-

Prebivalstvo današnje Nemčije *)

Področja voinih uprav	Površina kv. km	Prebivalstvo po popisu		Povečanje ali zmanjšanje v %	Kolkol žensk na 100 moških		Gostota na kv. km		Doseženi področja v %	Doseženi skupno
		1939	1946		1939	1946	1939	1946		
Ameriška cona	107.461	14.258.162	17.174.376	+20,5	105	120,6	133	160	802.156	2.102.010
Franc. cona	42.814	6.209.000	5.939.807	-4,3	103	125,6	145	139	50.000	10.000
Ang.ška cona	97.714	19.787.665	22.324.638	+12,7	103	118,7	203	228	2.926.000	267.000
Sovjetska cona	107.805	15.225.900	17.313.581	+13,7	103	133,7	141	161	2.740.234	1.171.688
Berlin	884	4.338.800	3.180.383	-26,7	119	146,4	4908	3598	22.000	15.000
	356.678	59.819.527	65.932.776	+10,2	104	124,8	168	185	6.540.390	3.565.798

*) »Berichte und Informationen« — Dunaj.

in proizvodjalna sila imata nedvomno ogromen vpliv na gospodarski razvoj vse ostale Evrope, še posebej njihovih sosedov. Neposredno gre tudi za koristi same tržiške luke, saj tvorita Avstrija in južna Nemčija dober del posrednega tržiškega zaledja. Poleg tega sta na nemškem ozemlju ostali dve veliki luki (Hamburg in

con ustanovili takojenomenovano »Bicorij« in odstranili vse ovire prometu med njima.

Glede bodoče notranje uprave ureditve Nemčije so doslej znane samo časopisne teze. Sodeč po pisanju sovjetskega tiska (Novoje Vremja), se Sovjetska zveza zavzema za ustanovitev enotne Nemčije, medtem ko se zapadne sile

donska konferenca zaslišati tudi predstavnike Nemčije, in da se ustanovi enotna osrednja vlada za vso Nemčijo. Zapadni državni ki ne prikrivajo namena, da bi v primeru neuspeha londonske konference organizirali zapadno Nemčijo s središčem v Frankfurtu in z lastno valuto. Zapadni tisk računa, da bi se v tem primeru

72% českoslovaškega tranzita čez poljske luke?

Kakor poroča poljski dnevnik »Dziennik Zachodni« iz Katowic je poljska vlada dala 400 milijonov zlotov kreditov za izgradnjo pristanišča v Szečinu, dopolnitev železniške mreže v pristanišču in za zboljšanje železniške proge, ki vodi iz Szečina na Češkoslovaško. Lahko bi se reklo da je ves kredit namenjen za zboljšanje in povečanje českoslovaškega tranzita preko Poljske. V tej zvezi časopis pripominja, da je znašal tranzit Češkoslovaške preko poljskih pristanišč Gdinije in Gdanska 55% vsega českoslovaškega tranzita. »In če ne mislimo na mnogo obetajoče izglede v bodočnosti« — tako nadaljuje poljski list — »in če upoštevamo samo predvojno intenzivnost, potem bi lahko imela poljska pristanišča okrog 2 milijona ton českoslovaškega tranzita, kar bi bilo skupno s tranzitom čez pristanišča Szečin polnih 72%. Če upoštevamo samo predvojne podatke českoslovaškega izvoza preko Szečina, Gdinije in Gdanska, potem bi znašali dohodki poljskih državnih železnice okrog 40 milijonov predvojnih zlotov. Toda v današnji politični situaciji je položaj poljskih pristanišč brezdomno še bolj ugoden in zato lahko smelo računamo, da bo českoslovaški tranzit preko Poljske še mnogo večji, zlasti ko bo izgrajen kanal Odra—Laba—Dnava in ko bodo na poljski obali postavljena ogromna skladišča prekoceanke trgovine,

JUGOSLAVIJA SE OBNAVILJA

KMALU BOMO ZACELI PRIDOBIVATI ZLATO V DOLINI REKE PRI KUČEVU

V Neresnici pri Kučevu so pridobivali zlato iz rečnega peska že pred vojno. Med okupacijo je delo zastalo. Nedavno so se začela pripravljala dela. Poslej bo rudnik zlata dajal zlato našemu narodnemu gospodarstvu in sadovi dela bodo namenjeni delovnemu ljudstvu.

TOVARNA ZA PREDELAVO SOČIVJA V BARNJI

Blizu vasi Duga bo kmalu gotova tovarna, ki bo lahko predelala na leto 400 vagonov sočivja. Prihodnji mesec bo že začela obratovati. To bo edina tovarna za konserviranje sočivja v Slavoniji in Baranji. Gradbeni stroški so znašali okrog 11 milijonov dinarjev.

PREUREDITEV CESTE REKA — PULJ

To je cesta I. reda in na nji je zelo živahen promet, zlasti odkar je bil Pulj priključen k Jugoslaviji. Cesta pa ima hude klance in ostre ovinkine ter ni primerna za moderni motorni promet. Zato jo bodo temeljito preuredili. Najprej bodo zgradili povsem novo cesto od Mošenice Drage do Brseča v dolžino 10 km. Hkrati bodo preuredili staro cesto od Brseča do Zagorja v dolžini 5 km. Kmalu

bo v delu okrog 30 km ceste med Reko in Puljem. GRADITEV VELIKE HIDROCENTRALE V LJUBOJNU. RESENSKEM V MAKEDONIJI. Pripravljala dela za graditev te hidrocentrale so končana. Nova elektrarna spada med objekte, ki morajo biti zgrajeni po petletnem planu.

OBNOVA ISTRSKIH VASI

Po programu bi morali letos obnoviti v požganih istrskih naseljih 840 stanovanjskih in 346 gospodarskih poslopij. Do 6. t. m. so obnovili 251 stanovanjskih hiš in 120 gospodarskih poslopij. Obnovno precej ovira pomanjkanje gradiva.

POSPEŠEVANJE ZIVINOREJE

Letos so bili storjeni številni ukrepi za obnovu in pospeševanje živinoreje po vsej državi. Pokrajine, ki so bile med vojno najbolj prizadete, so prejele mnogo plemenske živine. Določena je bila rajonizacija za najboljše plemenske živine. Ustanovljene so bile ovčarske selekcijske postaje. Za pospeševanje prašičereje je bilo ustanovljenih 33 selekcijskih postaj. Da bi državna kmetijska posredstva pridobila s pitanjem prašičev čim več mesa in masti, so prejela za pitanje nad 21.000 prašičev 176 milijonov din kredit. Letos bodo dogradili na državnih in republiških posestvih moderne hleve za pitanje okrog 41.000 prašičev, za kar je odobren kredit 122 milijonov din. Za pospeševanje konjereje je bilo doseglo obnovljenih 10 in ustanovljenih šest žrebcarn. Za rejo plemenske goveje živine je zdaj že 25 postaj, medtem ko jih je bilo pred vojno le 7. Za pospeševanje ovčereje je bilo letos razdeljenih 151.328 plemenskih ovac.

GRADITEV CEST V DALMACIJI

Izdelan je bil načrt za novo dalmatinsko cestno omrežje. Razen tega je pa treba tudi temeljito popraviti stare ceste, ki so med vojno zelo trpele. Obnova cest je končana do 95 odst. Hkrati so zgradili tudi precej mostov, med njimi tudi nekaj večjih na glavnih cestah. Med večjimi cestnimi deli je treba omeniti asfaltiranje ceste Knin—Sinj—Dugo polje v dolžini 97 km. Zgradili pa bodo še eno avtomobilsko cesto, ki bo vezala Dalmacijo z zaledjem; in sicer bo vodila od Splita skozi Dugo polje, Aržan in dolino Rame v Sarajevo.

LADJSKI KABLI

Zagrebska tovarna kablov »Elek« je nedavno začela izdelovati elektromaterial in ladijske instalacije med drugim tudi ladijske kable, ki jih doslej niso izdelovali v Jugoslaviji.

GORSKI KOTAR POSTAJA SREDISCE HRVATSKE LESNE INDUSTRIJE

Pri veliki žagi v Delnicah bodo zgradili tovarno za umetna vlakna in tovarno zabojev. Pozneje bodo tam zgradili tudi tovarno celuloze. V Ravnih gori so modernizirali tovarno pohištva. preurejujejo pa tudi žago v Josipdolu.

Tehnične novosti

Novo nogavice iz »nylona in naravnih svile

V podjetjih za izdelovanje nogavic v gornji Italiji deajo v zadnjem času poskuse, kako bi izdelali ženske nogavice iz mešanice, ki bi jo sestavljala »nylon« in naravna svila. Vprašanje izdelave so rešili, ne pa vprašanja barvanja. Nobeno izmed odstoječih barvil namreč ne ustreza v istem času naravnim svili in »nylonu«. Kljub temu upajo, da bodo v kratkem času rešili tudi to vprašanje.

ZELEZO IZ BOKSITA

Iz Budimpešte javljajo, da se v visoki peči v Ozdu vršijo poskusi za pridobivanje železa iz boksita, ki ni zaradi prevelike vsebine železa pripraven za pridobivanje aluminija. Poskusi so menda uspešni. Ta uspeh je važen za državo, ki nimajo dovolj železne rude.

OBLEKA IZ ALUMINIJA

Ameriška družba »Aluminium Company« in »Dobcock Eastern Kodak Company« sta izdelali novo umetno vlakno, ki ga bosta postavili na trg pod imenom »Alurex«. Vlakno se sestoji iz zelo tenkih aluminijastih niti, ki so prevlečene z maso umetne svile (acetat). Novo vlakno kljubuje kemičnim vplivom in je zelo trdno. Preplesti se da tudi s svilo, umetno svilo in volno. Tkanina »Alurex« se krasno sveti in silajno učinkuje s svojimi barvanji. Primerna bo v prvi vrsti za izdelavo ženskih obk, zaves in blago za prevleko pohištva.

O JAVNIH DELIH

V dnevnem časopisju, v uradnih izjavah in v gospodarskih krogih prihajajo v zadnjih časih spet v ospredje problemi o javno-koristnih delih.

S programom javnih del so odgovorni činitelji postavljali obnem pred dva problema: omejevanje brezposelnosti in sestavljanje programa, ki bi najbolj ustrezal stvarnim potrebam tržiškega gospodarstva.

Vsi znaki kažejo, da bo število brezposelnih v predstoječi zimsi dobi še naraslo. Gradbena sezona bo omejena že zaradi vremenskih prilik. Kmetijska opravila mirujejo. Industrija ima sedaj, vsaj če ne bo prišlo na tem sektorju do zaželenih ukrepov, proste roke za odpuščanje delovnih moči.

Primeren zaposlitev množice 30—35.000 brezposelnih predstavlja vsekakor stvarno in objektivno težko. Večina brezposelnih nima prave kvalifikacije za delo in je zaradi tega sposobna v glavnem za splošna težka dela. Ne majhen del brezposelnih pa predstavljajo delavci industrijske panoge ter uradniški sloji.

Vsem je znano, kakšne težkove predstavlja kvalifikacija ali sprememba kvalifikacije delovnih moči.

Ni vedno mogoče uporabljati brezposelne moči pri vsaki panogi, čeprav ni mogoče zaposliti vsakega posameznega brezposelnega ravno v njegovi stroki. Ko pa nudimo brezposelnemu delo, ki je preveč oddaljeno od njegove specifične sposobnosti, bomo dosegli negativne rezultate glede količine in kakovosti proizvodnje, ako ga bomo sploh pripravili do dela. Tako ni na splošno mogoče pretvorba industrijske delovne moči v poljedelsko, medtem ko bi bil obraten proces mnogo lažji.

V resnici bi krogi, ki so za to odgovorni, grešili, če bi smatrali brezposelne za mrtvo in brezupno množico, ki se da uporabljati in izrabljati kot vsako drugo strojno silo.

večje proizvodnje in s tem tudi povečanje izvoza. V zadnjem času so Poljaki odkrili nova najdišča premoga v Dolnji Sleziji, tako da je gotovo, da bodo v letu 1950 delali tudi novi rudniki. Ko bo prirastala premogovna kriza, ki vlada danes v večini evropskih držav, bo nastopil kot konkurent ameriški premog. Kar bo imelo za posledico znižanje cen na svetovnem trgu premoga. Češkoslovaška premogovna politika teži za tem, da poveča, kar najbolj svojo lastno proizvodnjo, kajti uvoz premoga pomeni izgubo dragocenih deviz, pa naj se uvažava premog direktno ali pa poljski električni tok. (Po novi trgovski pogodbi se je Poljska obvezala, da bo dobavljala Češkoslovaški večjo količino električne energije).

Poljski premog na prvem mestu

vaško znatno povečal. Znaša mesečno povprečno 130.000 ton. Gospodarski krogi obeh držav so prepričani, da bo do konca letošnjega leta izvozila Poljska v Češkoslovaško 1.500.000 ton. V letu 1946 je Poljska izvozila največ premoga v Sovjetsko Zvezo, v celoti 9.351.000 ton, skoraj 62% vse poljske proizvodnje.

Francoski časopis »La Tribune des Nations« je v teh dneh objavil razgovor s poljskim zunanjim ministrom Modzelewskim, ki je izjavil, da računa Evropska premogovna organizacija v gospodarskem letu 1950-51 s poljskim izvozom 30 milijonov ton premoga. Čeprav je letošnja proizvodnja premoga že prestopila po narštu določeno množino, ki znaša 57.500.000 ton, vendar gospodarski krogi dopuščajo možnost še

večje proizvodnje in s tem tudi povečanje izvoza. V zadnjem času so Poljaki odkrili nova najdišča premoga v Dolnji Sleziji, tako da je gotovo, da bodo v letu 1950 delali tudi novi rudniki. Ko bo prirastala premogovna kriza, ki vlada danes v večini evropskih držav, bo nastopil kot konkurent ameriški premog. Kar bo imelo za posledico znižanje cen na svetovnem trgu premoga. Češkoslovaška premogovna politika teži za tem, da poveča, kar najbolj svojo lastno proizvodnjo, kajti uvoz premoga pomeni izgubo dragocenih deviz, pa naj se uvažava premog direktno ali pa poljski električni tok. (Po novi trgovski pogodbi se je Poljska obvezala, da bo dobavljala Češkoslovaški večjo količino električne energije).

Bremen) katerih privlačna sila sega globoko v Srednjo Evropo in celo v Podonavje in se križa s privlačno silo tržiškega pristanišča.

Pregled današnjega demografskega stanja v Nemčiji, ki se oslanja na statistične podatke »Dvonskega sveta« iz Stuttgarta in na zadnje ljudsko štetje (26. okt. 1946) že sam dovolj jasno govori o kompliciranem problemu današnje Nemčije. Z gospodarskega vidika je predvsem značilno povečanje gostote prebivalstva od 168 na 185 na kv. km. Nemčija je tako postala ena izmed najbolj obitvenih držav v Evropi. Upoštevajoč prav to okolnost, da se je namreč gostota prebivalstva tako dvignila, medtem ko so se zmanjšale pridobitvene možnosti posameznega prebivalca (zaradi izgube industrije, rudnikov in rodovitnih predelov), pridemo do zaključka, da ne bo življenjski standard nemškega prebivalstva še dolgo dosegel predvojnega, če ga bo sploh kdaj.

Z gospodarskega in socialnega vidika je tudi značilno, da se je vsled vojne številčno razmerje med ženskimi in moškimi prebivalstvom izpremenilo v korist žensk, kar predstavlja nadaljnje zmanjšanje proizvodjalne sile nemškega naroda.

Kakor je razvidno iz priložene skice, je današnja Nemčija razde-

nagibajo k federativni ureditvi. Novoje Vremja očita zapadnim zaveznikom, da so branilci zvezne ureditve Nemčije pod vplivom angleške, francoske in ameriške

Pred vojno je izvoz poljskega premoga znašal približno 12 milijonov ton. Kot izvoznik premoga je bila tedaj Poljska na tretjem mestu v Evropi za Veliko Britanijo, ki je izvažala 47 milijonov ton, in Nemčijo z izvozom 34 milijonov ton. Po drugi svetovni vojni se je pa položaj glede izvoza premoga iz osnove izpremenil. Velika Britanija je lani izvozila samo 9 in pol milijona ton, celotni izvoz iz zapadnih oblasti Nemčije ni znašal niti 12 milijonov ton, poljski izvoz je pa prestopil 15 milijonov ton in s tem dosegel prvo mesto v Evropi in po ZDA drugo mesto na svetu. Med razlogi za tako hitro povečanje proizvodnje je seveda nova poljska meja na Odrji in Nisi, s katero je dobila Poljska bogate rudnike prvotnega premoga.

Izvoz poljskega premoga na Češkoslovaško je bil v letu 1946 zelo slab, samo 118.000 ton. Po podpisu češkoslovaško-poljske trgovske pogodbe se je izvoz poljskega premoga na Češkoslo-

VESTNIK

Slovenskega gospodarskega udruženja

MEZDNA POGODBA ZA
MESARSKO STROKO

Za uslužbenca mesarske stroke je bila sklenjena nova mezna pogodba, ki velja za tromesečje od 1. oktobra do 31. decembra 1947. Njene pogoje določbe so naslednje:

Uslužbenec se deluje na obratovodje, prodajalce (banconiere), blagajnike, pomožne prodajalce, težake in vajence. Prehod iz kategorije pomožnih prodajalcev v kategorijo prodajalcev se izvrši redoma po triletni službi v svojstvu pomožnega prodajalca in po opravljenem izpitu. Vajeniška doba traja tri leta; zaključuje se tudi z izpitom.

Plače: obratovodja s tremi uslužbenci L. 14.800, obratovodja z manj ko tremi uslužbenci 13.600, blagajnik L. 8.400 mesečno; prodajalec tedensko L. 2.800, pomožni prodajalec-težak L. 2.400. Vajenci v prvem letu prejmejo 25 odst., v drugem letu 40, v tretjem pa 60 odst. tiste plače, ki gre pomožnemu prodajalcu.

Dragijske doklade so iste kakor za trgovsko stroko (glej tabelo v št. 3 »Gospodarstva« z dne 29. 9. 1947), družinske doklade pa iste kakor za industrijsko stroko.

Glede na službeno dobo se priznava osem starostnih povišic na vsaki dve leti službe, pri čemer začetkom tretjega leta službe. Ti povišiki znašajo: za obratovodje mesečno L. 627,50 in za blagajnike L. 350.— do čim gre prodajalcem tedensko L. 125.— za vsako povišico. Drugo osebo ima tri triletna povišice, vsakokrat v višini 2% od temeljne plače.

Delovni čas je do 8 ur na dan, 48 ur tedensko. Nadure se plačajo s poviškom 25% za prvi dve, s poviškom 50% za nadaljnje tri in s poviškom 75% za vse naslednje nadure.

DAVSCINE NA PROIZVODNJO
SPIRITA

Z ukazom št. 69 z dne 7. 11. 1947 je ZVU nanovo uredila davščine na proizvodnjo spirita (etilnega alkohola, metilna, propilnega in izopropilnega alkohola, spirita, ki se rabi v proizvodnji kisa). Ukaz, ki je precej obsežen, je objavljen v št. 6 Uradnega lista ZVU z dne 11. 11. 1947.

DEBLOKIRANJE GUM

Pristojna oblast v Trstu je odredila delno deblokacijo gume za kolesa, motorna kolesa in osebne avtomobile; v avtoprevoznstvu pa gume sledečih dimenzij: 400×15T, 600×16T, 600×18T, 600×20T, 650×20T, 700×20T, 170×20T, 23×5, 30×5 in 25×6. Gume se morajo prodajati po maksimalnih cenah, ki jih je določil Urad za cene ZVU.

OBVESTILO

KONZORCIJ KRČMARJEV IN GOSTILNICAARJEV VABI CLANE NA IZREDNI OBCNI ZBOR, KI BO DNE 5. DECEMBRA T. L. OB 10. URI DOP. V SEJNI DVORANI V ULICI M. R. IMBRIANI ST. 5.

Gospodarski drobiž

Telefonski promet med Trstom in Svico

Od 1. novembra so zopet dovoljeni telefonski razgovori med Svobodnim tržaškim ozemljem in Svico, in sicer v omejenem obsegu. Za razgovor treh minut (z vsega STO-ja) je treba plačati 4,50 fr. podnevi in ponoči, za vsako nadaljnjo minuto pa še 1 fr. V telefonskem prometu med STO-jem in Svico veljajo iste omejitve kakor med Italijo in Svico.

RAZVOJ INDUSTRIJE ZA KON. SERVIRANJE SADIJA IN SO. CIVJA V BOSNI IN HERCEGO. VINI

Pred vojno ni bilo v Bosni in Hercegovini sploh prave industrije za konzerviranje sadja in sočivja. Po petletnem planu je bila

določena zgraditev konzervnih tovarnov v Usori pri Dobroju, v Mostarju, Bijeljini, Banja Luki, Prijedoru, Goraždu in Bugojnu. Za letošnje je bila določena zgraditev tovarnov v Usori, Mostarju in Bijeljini. Te tovarne že obratujejo. Vendar še niso popolnoma opremljene. Tovarna v Mostarju je začela obratovati 1. septembra in izdeluje jam (džem) ter kompote, kmalu pa bo začela izdelovati tudi marmelado. Tovarna v Bijeljini še ne more obratovati v polnem obsegu, ker ji primanjkuje električne energije.

LETOSNJI PRIDELEK TOBAKA

V Srbiji in Makedoniji se je pričel nakup novega pridelka tobaka. Proizvodnja tobaka prekaša letos vsako pričakovanje, tako da so se pojavile težave za njegovo vskladiščenje.

Razvrednotenje
avstrijskega šilinga

Nova avstrijska mednarodna reформа predvideva zamenjavo šilinga za nov šiling v razmerju 3:1, to se pravi da bo vsakdo prejel za stare 3 šilinge enega novega. Sklep morajo potrditi zavezniki.

Žigovanje
italijanskega denarja?

V finančnih krogih govorijo o morebitnem žigovanju bankovcev od 10.000, 5.000, 1.000 in 500 lir. Trdijo, da je namen žigovanja približno ugotoviti, koliko denarja je v obtoku. Te vesti pa še niso uradno potrjene.

Italijanska živinoreja

Položaj italijanske živinoreje so podrobno obravnavali na kongresu italijanskih živinorejcev, ki se je pred kratkim zaključil v Brešiji.

Leta 1928 je znašalo število glav živine okrog 24 milijonov. To število, čeprav ni točnih statističnih podatkov, se je znižalo med vojno na 19 milijonov glav. V dveh povojnih letih se je italijanska živinoreja, če ne na teži vsaj številčno povzpela na predvojno raven. Kljub temu pa proizvodnja te kmetijske panoge še od daleč ne zadostuje notranjim potrebam.

Po mnenju strokovnjakov bi morala italijanska živinoreja doseči v bodočih petih letih vsaj naslednje številčno stanje: goveda 9.000.000 glav, konji 1.500.000, ovce 13.500.000, koze 2.500.000, prašiči 3.800.000; t. j. skupno vsaj 30.000.000 glav, kar bi ne bilo nemogoče, po mnenju izvedencev, če je že pred 40 leti Italija imela 24.000.000 glav živine.

Ukrepi za dvig živinoreje bi se morali naslanjati v prvi vrsti na povečanje pridelka krme, na njeno boljše uporabo (potrebni so n. pr. silosi v Južni Italiji). Umetnost pa bi tudi bilo uvažati močna krmišna namesto mesa in maščob.

Celokupna vrednost sedanje zaloge živine znaša okrog 100 milijard lir. Od skupnega poljedelskega dohodka, odpade na živinorejo 26 odst.

PRIDELOVANJE TOBAKA V
ITALIJI

Ravnatelj italijanskega državnega monopola izjavil, da bo Italija lahko začela z marcem 1948, proizvajala mesečno 3.200.000 kg tobaka, kar predstavlja 40 odst. več kot v finančnem letu 1938-39.

SADJE IN ZELENAJAVA

Dne 24. nov. so na trgu na debelo veljale naslednje minimalne in maksimalne cene: za kg: česen 110—180; pomaranče 30—60; mandarini 34—70; kostanj 40—60; češula 48—50; smokve suhe 110; solata 100—220; kaki 20—55; limoni 30—45; jabolka 10—30; krompir 35—45; hruške 30—110; radič 150—300; zelje je 15—20; korenje 50—90; kisel zelje 100—110; špinača 15—50.

TRZASKI TRG

LES

Trenutna razpoložljivost lesa v tržaškem pristanišču je sledeča: 1.000 kub. m žagane smrekovine in jelovine »tombante«; 2.000 kub. m tramov »uso Trieste«; 700 kub. m hrastovine; 500 kub. m evap. bukovine; 100 kub. m javorja; 20.000 kvadratnih metrov hrastovih parketov; 100.000 kv. m orehovega furnirja.

Cene v prosti luci so naslednje za kub. meter (carina 15% izključena): jelovina in smrekovina »tombante« 24.000; tramovi »uso« 15.000; žagana bukovina 38.000—40.000; javor 36.000, parketi hrastovi 900; orehov furnir 500.

KOVINE

F.co skladišče veletrgovca za kg: železo lir 100; med v ploščah 530—540; medene cevi 550—560; baker v žici 650—660; baker v ploščah 750—760; cink v ploščah 300—310; svinčene cevi 340—350; svinčene plošče 350—360; aluminij 380—390; cin 2.070—2.080.

ITALIJANSKI TRG

V drugi polovici novembra je italijanski trg potoval na splošno mirno in ni kazal izrazite nagnjenosti bodisi k višanju bodisi k znižanju cen. Nastopi'a je očitno doba zmernega valovanja cen po prvem krepke mgibanju nekaterih proizvodov, posebno kmetijskih, ki se je pričelo po 15. oktobru t. l.

ZIVINA

Na splošno opažamo stanovitnost cen, le na nekaterih tržiščih cene še nadalje padajo. Ponudba precejšnja, a tudi povpraševanje živahno, čeprav nekaj manj kot običajno. Cene prašičev, ki so doslej sorazmerno največji padec, sedaj neznatno naraščajo. Zanimivo je, da kupci bolj cenijo nerene svinje, ker vidijo v predelavi prašičjega mesa večje možnosti zaslužka, kot pa pri kupoprodaji masti in slanin. V naslednjem podajamo cenike nekaterih važnih živalskih trgov 24.—25. nov.):

Parma: za kg f.co proizvajalec, živa teža: volj lir 270—280; teleta lir 440—480; krave 200—260. Zivina za rejo: 10—20 lir več za kg. Prašiči do 150 kg lir 480—500; nad 150 kg lir 500—520; prašički 460—480. Pordenone: volj 270—320; krave 200—260; teleta 440—480; janciki 270—280; ovce 210—220.

Padova: volj I 280—320 na živo težo; lir 580—640 na mrtvo težo; prašički za rejo lir 600—700. Rovato (Brešja): volj I 300—330, II 270—330; krave I 220—260, II 140—190; prašiči rejeni 530—570; srednje rejeni 550—580; prašički lir 650. Vprežni konj nad 3 leta 100—150.000; žrebec 50—125.000; osel 18—50.000.

MLECNI IZDELKI

Sir ima še vedno krepke cene, posebno stari pridelci. Povpraševanje po maslu pa je sedaj večje; potrošniki ga raje kupujejo kot druge maščobe. V vojni in tudi še v povojni dobi je maslo, ta važna hranilna potrebščina doseglja za običajnega potrošnika nedosegljive cene.

Brescia (25. nov.): maslo I za kg lir 1200; običajno 1150. Ementhal star 2—3 mesece lir 730—800. Mantova (25.): maslo I 1170. Boagna: parmezan I. 1946 lir 1200—1300; I. 1947 lir 600—650. Maslo običajno lir 1050.

OLJE

Cene oljčnega olja so dosegle kritično točko. Proizvajalci niso pričakovali tako občutnega padca cen, ki sicer danes odgovarjajo pravi vrednosti tega proizvoda. Padec cen je s strani razumljiv, kakor je bil porast neupravičen.

Zanimivo je, da so cene oljčnega olja v Apuliji in Kalabriji v Italiji za nekaj nižje kot cene, ki so bile pred časom dočene za prislilni odkup istega blaga. Proizvajalci olja v južni Italiji sedaj ce o agitirajo za obvezen odkup celokupnega pridelka po uradnih cenah, da bi ne bili oškodovani za-

TRŽNI PREGLED

375 za kg, so proizvajalci cenili, da ta kvotacija ne odgovarja njihovim interesom, ker je bila takrat cena na prostem trgu lir 450—500 za kg. Sedaj pa je cena olja na prostem trgu od 5 do 25 lir nižja od uradno postavljene cene, po kateri se pridelek olja tudi stvarno odkupuje.

Nasprotno se proizvajalci v

industrijskih proizvodov, ki smo ga povzeli iz podatkov zbranih od industrijske skupine »Edison«:

Uradne cene	
5. XI.	19. XI.
Surovine	5.313
Polizdelki	4.929
Izdelki	5.108
Splošni indeks	5.140

TKANINE

Ze dolgo se govori o pocenitvi tkanin, tako bombažnih kot volnenih. Proizvajalci sami so pred kratkim izjavili, da bo do tega prišlo, a le počasi in v obdobjih. Trg kaže vsekakor znake prenaščenosti.

B O R Z A

VALUTE V MILANU

	14.11	27.11	Min.	Maks.
Funt šterling	8.200	8.700	8.200	8.700
Napoleon	5.650	6.100	5.650	6.100
Dolar	565	596	565	596
Francoski frank	180	193	180	193
Svicaški frank	147	150	147	150
Funt šterling papir	1.400	1.475	1.400	1.475
Zlato	820	865	820	865

BANKOVCI V BAZLU

DNE 24. NOVEMBRA	
Italija	0.68 0.73
Anglija	9.95 10.10
ZDA	3.97 3.99
Francija	1.30 1.37
Belgija	7.75 7.90
Svedska	72.— 76.—
Argentina	83.— 86.—
Portugalska	15.50 16.—
Spanija	9.50 10.20
Avstrija	1.60 2.10
Kan. dolar	3.55 3.65
CSR	1.30 1.80

EFEKTI V TRSTU

	14.11	27.11	Min.	Maks.
Ferrovie Meridionali	2.930	2.550	2.550	2.930
Assicurazioni Generali	11.750	11.100	11.000	12.900
Assicuratrice	4.750	2.025	2.025	4.750
Infotuni	11.600	11.600	11.600	11.600
Riun. Adr. Sic.	4.050	3.950	3.950	4.200
Gerolmich	1.600	1.000	1.000	1.600
«Istria-Trieste»	3.500	1.000	1.000	3.500
«Lussino»	2.500	2.500	2.500	2.500
Martinolich	975	975	975	975
Premuda	3.800	3.800	3.800	3.800
Tripovich	4.100	4.000	4.000	4.100
Piccole Ferrovie	1.020	1.020	1.020	1.020
Trieste Tramvai	640	640	640	640
Terni	352	351	351	370
ILVA	250	235	235	250
Cant. Riun. Adr.	500	420	420	500
Anpele	650	650	650	650
Arrigoni	320	320	320	320
Cementi Isonzo	135	135	135	135
Lavanderia	1.600	1.600	1.600	1.600

radi nizkih cen prostega presežka.

Ko je bila svojčas določena u-Srednji Italiji (Toskana, Ligurija) radna cena za odkup olja v lirah še vedno pritožujejo proti obvezni oddaji pridelka (kg 0,5 na vsako o'jko, z izključkom prvih 100 dreves). Olje, ki se prideluje na tem področju, je namreč bolj cenjeno, ker vsebuje manjše količine kislin in ga plačujejo na drobno do 200 lir draže.

Ker je odkup v Južni Italiji iz navedenih razlogov do sedaj uspel, bodo kmalu dovo ili izvz presežkov v Severno Italijo, kar bo verjetno občutno vplivalo na nadaljnjo pocenitev oljčnega olja na drobno.

SEMENSKO OLJE

Cene ustaljene. Zdi se, da se ne bo uveljavila podražitev, ki se je pojavila na milanskem trgu. Ker so se znižale cene olju, kmetje ne nameravajo več nasaditi oljčarice v taki meri kot doslej. Take so vsekakor posledice neplanskega gospodarstva.

VINO

Italijanske trtorjce je doletela letos prva povojna kriza, ki sicer ne vsebuje nič katastrofalnega, vendar je to predznak hujših kriz, ki so jih italijanski vinarji periodično poznali v dobi med dvema vojnama. Sicer pa je to običajen pojav v nenačrtnem gospodarstvu. Poročajo, da so obnova vinogradov kakor tudi novi nasadi v splošnem zastoj, ker se vinnogradniki boje težkih investicij, katerim bi ne odgovarjale primerne cene vina.

Po 20. novembru so veljale za vino naslednje cene:

Firence: Produkcija 1947 pri proizvajalcu za hl.: običajna vina: 10 do 11° lir 5.800—6.500; 11 do 12° 6.500—7.000. Boljša vina lir 550—620 za stopinjo in hektoliter.

ZITARICE

Večjih kupčij ni, vendar opažamo na nekaterih tržiščih neznatno pocenitev nekaterih žitaric. Stalne cene za pšenico; ahak upogib pri koruzi; večja ponudba za oves.

Milan: za kvintal, f.co proizvajalca: pšenica: 15.000—15.500; koruza 7.000—7.500; rž 14.000; riž običajen 13.000—14.000; testenine za kg lir 320; pšenična moka 23.000—25.000; koruzna moka 8.500—9.000; otrobi 4.000.

INDUSTRIJSKI PROIZVODI

Mnogo se debatira o pocenitvi industrijskih proizvodov, vendar ni opaziti da bi obstajalo na tem sektorju pravo razpoloženje do splošnega znižanja cen.

Priljubimo sledeč indeks cen

Stvarne cene
5. XI. 19. XI.
Surovine 10.964 9.390
Polizdelki 6.543 6.469
Izdelki 9.837 8.891
Splošni indeks 9.631 8.640

Osnova 1938 = 100. — Uradne cene za blago, ki ima urejene cene, cena na prostem trgu v drugih primerih. Stvarna cena na črni borzi za blago, ki ima maksimalne cene, cene na prostem trgu v drugih primerih.

V Lombardiji pa tovarne tkanin kljub temu ponujajo nove vzorce s poviškom do 60%. Trgovci na drobno so se zavarovali s tem, da se vzdržujejo pogodb.

KEMIČNI PROIZVODI

Zveplena kislina za kg lir 24—20; solna kislina 24—26; solitna kislina 45—50; amonijak 45—50; kolofonja 200—220; glicerin 1.500—1.600; naftalin 220—240; ricinovo olje 730—780; milo 60—62% 480—500; soda 45—50; vazelin 220—240.

Odgovorni urednik dr. Mirko Koršič

GOSPODARSTVO izhaja dvakrat mesečno. Uredništvo in uprava: TRST, ul. Ruggero Manna št. 29. Telefon 27847 (uredništvo), 27947 (uprava). — Cena: Posamezna številka lir 15.—, Naročnina: polletna L. 180.—, letna L. 350.—, — Cekovni račun »Ljudska založba«, TRST, št. 11566. — Cene oglasov: za vsak mm višine v širini stolpca, Lir 40.—.

Avtopodjetje S.T.A.R.

Družba z o. z.

TRST-ROJAN - Ulica Moreri 7, tel. 71-09

Prevoz blaga s hitrimi prevoznimi sredstvi

*** Cene zmerne ***

TRANSPORTNA DOVOLJENJA ZA ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Zadruga trgovcev z živili

na Tržaškem ozemlju

ul. Torre bianca 27 z. z. o. z. - Tel. 3206

IMA NA ZALOGI NASLEDNJE BLAGO:

Cikorijo Frank - Zagreb 1/6 - Kavir nado-

mestek Divka po 1/4 - Kavir nadomestek

Divka po 1/10 - Soško maslo - Tolminski ste

Radensko mineralno vodo - Jajca - Frank po 1/10

KONZORCIJ GOSTILNICAARJEV IN

KRČMARJEV Trsta in okolice

zadruga z o. j.

Ul. Caccia 31

TRST

Ul. Caccia 31

ima na zalogi več vagonov

BELEGA IN ČRNEGA ISTRSKEGA VINA

po zelo ugodni ceni z možno neposredno nabavo

GOSTILNICAARJI IN KRČMARJI, VPISITE SE V NAŠ KONZORCIJ IN OBRČAJTE SE NANJ!

VSE zakmetijstvo in vrtnarstvo

po ugodnih pogojih vam nudi

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga z o. j. v Trstu

Urad in skladišče: ulica Ugo Roscio 1 - Tel. 94-386

Prodajna: ulica S. Mercadante 4 - Tel. 88-19

adria impex

družba z o. z.

UVOZ

Trst, ul. Valdirivo 11

IZVOZ

Tel. 87-70 - 29-153

UIVOD D.D.

UVOZNI

IZVOZ